

12/12

12/12

Diplomatisk okränkbarhet och spioneri

Den av hr Ture Nerman framställda interpellationen om diplomatisk okränkbarhet eller immunitet — tydligen föranledd av de ryska diplomaternas uppträdande och behandling i somras — besvarades i lördags av utrikesministern. I svaret framhölls, efter en allmän redogörelse för immunitetsbegreppets innebörd, bland annat följande:

Slutligen är det klart att ordningsmakten icke är skyldig att passivt se på om en diplomat är i färd att begå ett brott eller uppträder på ett sätt som är farligt för den allmänna säkerheten. Mot t. ex. vårdslös bilkörning eller mot pågående spionagehandlingar kan ett ingripande från polisen ske. Om exempelvis en vaktpost eller en polis lägger märke till att någon företar sig att, i strid mot gällande förbud, fotografera en militär anläggning, bör han med tjänliga medel förhindra honom att genomföra sin avsikt. Även om det visar sig att

personen är en utländsk diplomat. Kameran kan fräntas den som ertappas på bar gärning. En rattfyllerist kan hejdas och föras till poliskontoret, så att han inte fortsätter sin farliga färd. Men om brottet redan är begånget eller skadan redan har skett, då gäller immuniteten, och gärningen får beivras i andra former än de rättsliga.

Det anförande hr Nerman höll med anledning av interpellationssvaret slutade med följande ord:

Antag nu det fall att en utländsk diplomat företar ett par dagars semestersegling i Stockholms skärgård och under den tiden övervakas av svenska myndigheter och ertappas med att flera gånger komma in på förbjudet område och där enligt fullt säkra observationer fotografera militära anläggningar — sådana fall kan tänkas, jag känner t. o. m. ett i detalj. Om jag har fattat utrikesministerns svar rätt, så har då våra myndigheter klar rätt, ja, plikt att beslagta och framkalla den film det gäller och behöver inte

fråga vederbörande diplomat om han vill utlämna den.

Efter den klarläggning utrikesministern har givit i sitt svar på min interpellation, och som jag understyker att man bör vara verkligt tacksam för, vet man alltså att det är våra myndigheters sak att avgöra ett sådant beslag och inte den spionerande partens, dvs. att behandlingen av utländska diplomater kan skärpas till full ömsesidighet.

Någon erinran mot dessa slutsatser gjordes inte av utrikesministern. Då det av hr Nerman nämnda "antagna" fallet är exakt detsamma som det faktiska

fall som förelåg i Stockholms skärgård i somras, varvid de svenska myndigheterna inte beslagtogs den ryske militärens filmrullar, måste förutsättas att hr Nermans resonemang nu anses tillämpligt i en motsvarande situation. Den uppfattning som vid tillfället i fråga framfördes av Dagens Nyheter har alltså befunnits riktig, medan utrikesdepartementets dåvarande praxis visat sig ohållbar. Det är av vikt för framtiden att detta förhållande slås fast.

Anna Branting har framträtt även som författarinna. Hennes en gång uppskattade romaner torde vara glömda; den som läst dem måste säga att de i sin 80-talsstil (ehuru skrivna senare) åtminstone i några fall präglas av en intelligent fördomsfrihet som ger dem värde utöver det tidstypiska. Under många år var fru Branting (René) teaterrecensent i Social-Demokraten och Stockholms-Tidningen, uppuren för sin spetsiga och lekfulla älskvardhet. Hon kunde också skriva utmärkta bokanmälningar; läs, för att ta ett exempel, den strålande recensionen i Tiden av Erik Fahlmans på sin tid berömda "Firman Abergsson".

Men Anna Brantings berömmelse berodde inte främst på dessa prestationer, utan på hennes personlighet utanför arbetet. Denna personlighet blev exponerad och känd genom hennes offentliga insatser, framför allt dock genom giftermålet med Hjalmar Branting. Detta äktenskap — ingånget efter några års olyckligt samliv med en förste make — var i det hela ovanligt lyckligt, ovanligt ljusst. Dess hemlighet var helt enkelt att de båda makarna var och förblev så kära i varandra. Många berättelser finns om Hjalmar Brantings beroende av och ända till älderdomen och döden lika självfallna passion för sin hustru. Och då man hörde Anna som gammal och för länge sedan änka berätta om Hjalmar var det en ung och odödlig förälskelse som talade; vanan och ären lyckades inte förslita känslan, kärleken segrade, den gav glans och spänning åt det långa livet tillsammans. Hjalmar Brantings strider måste ses mot bakgrunden av hemmets glädje.

Glädje, det är kanske nyckelordet. Anna Branting älskade festlighet; det innebar att hon tyckte om "riktiga" fester, men också och främst att hon ville göra vardagen till fest. Ännu för några år sedan kunde hon genom sin vänlighet — äkta utan varje spår av menlöshet —, sin munterhet och sin kvickhet bli medelpunkten i ett sällskap; hon dominerade inte, man glömde hennes ålder, men hon fånglade genom sina graciösa tankeprång, sina inkastade minnen, sin generösa, lätt cyniska, från all beräkning och alla choser fria spiritualitet. Man minns henne inte som en gammal dam, berättande om det förgångna, utan som en strålande glad och kokett ung kvinna, mera klok och erfaren än någon ung kvinna kan vara.

För mig står ett sammanträffande med Anna Branting som typiskt för alla andra. Vi var bjudna på middag för tio år sedan — dagen befanns vara dagen för Paris fall, och alla kände vi oss säkert oroliga vid tanken på en lång kväll i gemensam klagan och ångslan. Men Paris nämndes inte, och timmarna gick under en glädje som förnekade yttervärlden; Anna var kvickast, tokroligast, råast i sin flykt från verkligheten. Hon var rent 1700-tal, utåtvänd, egocentrisk för kretsens räkning, uppriktig och en smula hänsynslös — men hon var också modig, frikostig, med förmåga att gripa stunden och att av många glada stunder göra ett liv i älskvardhet och fest.

HERBERT TINGSTEN